

■ Nå hentes musikken deres fram igjen

Russisk tango

GLEMT: Den russiske tangoen har havnet i skyggen av den søramerikanske. Her danser russiske Sergey Kurkatov og Iuliia Burenicheva argentinsk tango i tangoverdensmesterskapet i Buenos Aires i fjor.

FOTO: JUAN MABROMATA, AFP/NTB SCANPIX

fulle musikere som Eddi Rosner og Jesji Petersburskij, sier Dragilev.

Det gjør at mange russiske musikere begynner å interessere seg for tango, sier han.

– De blir inspirert. På den tida skrives det omkring tango som virkelig er fantastiske – det aller beste innen sjangeren. I 1940 blir Latvia inkorporert i Sovjetunionen; da kommer også komponisten Oskar Strok til Russland. Alt møtes i de årene.

Møtte tragisk skjebne

Men nettet holder samtidig på å strammes om tangokunstnerne. De viktigste utøverne, som Pjotr Lesjtjenko, Oskar Strok, Eddi Rosner og Vadim Kosin, går alle en tragisk skjebne i møte.

– Pjotr Lesjtjenko dømte seg selv, kan man si, ved å bære rumensk uniform under andre verdenskrig, siden Ro-

mania var på tysk side. Angivelig ble han kalt inn og han hadde ikke noe valg, men ingen tvang ham til å avholde konserter og åpne restauranter i det okkuperte Odessa.

Slik gikk det til at en av den russiske tangoens aller største stjerner, med et vell av platenkontrakter og konsertturneer i hele Europa, etter krigen havnet i fangenskap i det kommunistiske Romania.

Pjotr Lesjtjenko hadde arbeidet tett sammen med Oskar Strok og sunget på hans fineste tangokomposisjoner, som «Tjornyje Glasa» (Svarte øyne) og «Moje Posledneje Tango» (Min siste tango).

Etter avhør med den rumenske etterretningstjenesten Securitate døde han under mystiske omstendigheter i 1954.

– Man kan anta at også det hemmelige politiet hadde med en finger i spillet, men

det er omstridt og ikke godt dokumentert. Det er fortsatt mange hull i den historien, sier Dmitrij Dragilev.

Beskyldt for forræderi

Trompetisten Eddi Rosner blir, etter flukten fra Polen, nesten like populær. Han oppnår raskt stjernestatus i Sovjetunionen.

Men suksessen skal bare vare noen år. Så kommer kampanjen mot «kosmopolitisme». Den har et sterkt antise-mittisk islett og rammer Rosner. Det går raskt nedover.

I avisa Isvestija blir han plutselig utskjelt og hånet som tredjeklasses trompetist fra en vestlig kabaret. Han ser skriften på veggen og prøver å flykte.

– Eddi Rosner forsøker å komme seg tilbake til Polen høsten 1946, men i Lemberg blir han nærmest kastet ut av toget og tatt av det hemmelige politiet. Han beskyldes for fedrelandsforræderi, noe som selvfølgelig er helt absurd, sier Dragilev.

Heller ikke Oskar Stroks musikk passet med sovjetiske myndigheter oppfatning av verdifull kultur. Dragilev utnevner ham til den ubestridte kongen av russisk tango.

– Han ble offer for atmosfæren under den kalde krigen, hvor alt vestlig ble mistenke-liggjort og betraktet som dekadent. Strok var et opplagt mål for undertrykkelse fordi han før krigen hadde bodd i uavhengige Latvia, sier Dragilev.

– Stroks musikk ble forbudt på slutten av 1940-tallet og utelukket fra det latviske komponistforbundet. Han sto på stand by i mer enn tjue år. Han ble ikke spilt mer, og først etter rehabiliteringen på 1970-tallet – få år før sin død – kom det ut et par plater på det sovjetiske plateselskapet Melodija. Likevel ble han aldri like populær igjen. Stroks talent har aldri fått den varige anerkjennelsen det fortjener.

Ny interesse

Selv i Russland er søramerikansk tango mer utbredt, men ifølge Dragilev er det en stigende interesse for landets egen tradisjon:

– Kolleger, historikere og musikkteoretikere viser nå interesse for boka mi. De kontakter meg stadig oftere med spørsmål.

Senest opptrådte Dragilev i Berlin på en stor festival med russisk tango på programmet. Med sine publikasjoner, komposisjoner, turneer og nye tekster til gamle melodier er han en av de mest aktive når det gjelder å bringe russisk tango tilbake fra glemselen.

kultur@klassekampen.no

NY DRAKT: Det nye Munch-museet med solcellepanel.

ILLUSTRASJON: MARIANNE HESKE, BASERT PÅ TEGNING FRA HERREROS/MIR

Avviser forslag om solceller

Oslo kommune setter foten ned for Marianne Heskens forslag om å utstyre det nye Munch-museet med solcellepanel.

KUNST

Av Dag Eivind Undheim Larsen

– Det å finne gode miljøløsninger har stått i sentrum for byggingen av Lambda helt fra starten av, sier Eli Grimsby, direktør for Kultur- og idrettsbygg i Oslo kommune.

I Klassekampen i går tok kunstneren Marianne Heske til orde for å kle det nye Munch-museet i Bjørnli med solcellepanel. Hun viser blant annet til at bygget, som i hovedsak består av glass, vil bli eksponert for sol fra alle sider.

Det er et glasstårn som vil bli svært kostbart å drifte, mener Heske og viser blant annet til det omfattende klimaanlegget et slikt bygg krever. Hun tror at det å kle Lambda med solcellepanel vil kunne bidra med energi til driften av bygget.

Vil ikke utrede

Det er Eli Grimsby i Oslo kommune som har ansvaret for byggingen av det nye Munch-museet.

Hun setter pris på Heskens miljøvennlige innspill, men avviser samtidig at de nå vil utrede kunstnerens forslag.

– Det kan hende at man har vurdert solcellepanel på Lambda i en tidligere fase av planleggingen, men det er ikke en del av løsningene vi har kommet fram til.

– Så dere vil ikke vurdere solcellepanel på nytt etter dette utspillet?

– Det vil neppe føre til bedre miljøløsninger. Men jeg inviterer gjerne Marianne Heske til en prat om dette.

Grimsby avviser også at Lambda vil bli et glasstårn.

FAKTA

Munch-museet:

- I 2013 vedtok Oslo bystyre at det skulle bygges nytt Munch-museum i Bjørnli.
- Det nye museet skal etter planen stå ferdig i 2019.
- Museumsbygget som har fått navnet Lambda har i flere år vært omstridt.
- I gårshagens utgave av Klassekampen tok Marianne Heske til orde for å kle bygget i solcellepanel.

Klassekampen i går.

– Munchs kunst vil bli oppbevart i rom av betong. Og bygget vil ha ulike klimasoner. Det er ikke bare for å ivareta kunsten, men også for å tenke miljø og energi.

– Forankres i fjell

Heske langet også ut mot plasseringen av Lambda i Bjørnli. Hun mener leire i bevegelse er et dårlig fundament.

Grimsby tilbakeviser at det nye museet bygges på gyngende grunn.

– Bygget blir fundamentert i fjell, slår hun fast.

Heske mener også at solcellepanel kan være med å opprette en forbindelse mellom bygget og Munchs kunstner-

skap, en forbindelse hun mener ikke eksisterer i dag.

Direktør ved Munchmuseet, Stein Olav Henrichsen, engster seg ikke for dette.

– Det nye bygget i Bjørnli må også utvikle sin egen identitet. Det tror jeg ikke blir noe problem når vi skal ha vi skal fylle museet med 28.000 kunstverk av Munch, sier han og legger til:

– Samtidig er det hyggelig at det er stort engasjement rundt Munch-museet, og vi tar gjerne imot innspill fra kunstnere.

dageivind@klassekampen.no

Stein Olav Henrichsen